

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 485 – Barn og unge under 18 år som reiser med foresatte som er beskyttet

Oppsummering

- Helsedirektoratet og FHI anbefaler at barn og unge under 18 år som reiser med foresatte som er beskyttet kan få unntak fra karantenehotell i likhet med de foresatte.

Besvarelsen er utarbeidet av Helsedirektoratet og FHI i fellesskap.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

HOD ber Helsedirektoratet, i samråd med FHI, vurdere om barn og unge under 18 år som reiser med foresatte som er beskyttet kan slippe karantenehotell (i likhet med de foresatte).

Kontaktperson i HOD: Elisabeth Salvesen, 91310092 – elis@hod.dep.no

Frist torsdag 3. juni kl. 09:00 – fristen må holdes.

Bakgrunn

Hovedregelen i dag er at personer i innreisekarantene skal oppholde seg på karantenehotell på første ankomststed i riket i karantenetiden. Dette kravet er for å redusere muligheten for at innreisende skal smitte andre i karantenetiden.

Det er varslet forskriftsendring gjeldende fra kl. 12.00 03.06.2021. Beskyttede med norsk dokumentasjon unntas fra plikten til å være på karantenehotell i innreisekarantenen. Dette kan skape utfordringer for familier der foreldrene er beskyttet mens barna ikke er det. På denne bakgrunnen har HOD bedt om en vurdering av om barn og unge under 18 år som reiser med foresatte som er beskyttet kan få unntak fra karantenehotell i likhet med foreldrene.

Andre relevante oppdrag

Oppdrag 438

Oppdrag 441

Dagens regulering om barn i karantenehotell

Utgangspunktet etter Covid-19 forskriften § 4, første ledd, bokstav a, er at personer som ankommer Norge fra område med karanteneplikt skal i karantene i 10 døgn. Bestemmelsen inneholder ingen unntak for barn.

Kravene til innreisekarantene er nærmere utdypet i § 5. Etter første ledd er hovedregelen at personer i innreisekarantene skal på karantenehotell. Det finnes noen unntak i bestemmelsen, men barn er ikke nevnt i disse.

Barn kan gis unntak etter to bestemmelser: § 5, femte ledd (dispensasjon fra UDI etter søknad), eller § 6d, tredje ledd, jf. første ledd (barn under 12 år som omfattes av samværsordning).

Dispensasjon fra Utlendingsdirektoratet etter § 5, femte ledd.

Etter § 5, femte ledd, kan det etter søknad gis unntak fra plikten til karantenehotell for personer på bakgrunn av "sterke velferdshensyn" eller "andre tungtveiende grunner."

Ordlyden "sterke" og "tungtveiende" tilsier at dette er ment som en snever, skjønnsmessig unntaksregel, som må vurderes konkret. Etter Justisdepartementets rundskriv (G-16/2021), side 7, fremgår at formålet med reisen ut av landet ikke er relevant i utgangspunktet, men kan, i enkelte tilfeller tillegges vekt ved vurderingen. Det vil heller ikke være relevant å se til smittesituasjonen i landet personen har oppholdt seg i ved vurderingen av om det foreligger «sterke velferdshensyn» eller «andre tungtveiende grunner». Den forventede lengden av oppholdet på karantenehotell kan likevel, i enkelte tilfeller, kunne ha betydning for vurderingen jf. samme rundskriv, side 7.

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) som er ansvarlig for å behandle søknader om dispensasjonsadgang og søkes dit på fastsatt skjema som ligger på UDI sine nettsider. UDI skriver på sine nettsider at det er svært få som vil få unntak etter ordningen. Det anbefales å søke mindre enn 7 dager før innreise til Norge.

Søknaden avvises hvis søker ikke har plikt til å oppholde seg på karantenehotell etter første ledd, eller ikke vedlegger tilstrekkelig informasjon i søknaden. Vedtaket til UDI kan ikke påklages jf. femte ledd, fjerde punktum.

Nærmere om hva som ligger i "sterke velferdshensyn" av relevans for barn.

Justisdepartementet angir følgende i rundskrivet (på side 6) som er relevant for barn:

- Mindreårige barn som reiser alene til Norge eller som av andre grunner vil måtte oppholde seg på karantenehotell alene dersom det ikke gjøres unntak

Søkeren må kunne dokumentere at det foreligger sterke velferdshensyn. For mindreårige kan det vises til dokumenter som sannsynliggjør at barnet reiser alene, eksempelvis ved å vise til billettreservasjon eller lignende. Dersom slike dokumenter ikke foreligger, er det tilstrekkelig at det bekreftes av søkeren at barnet reiser alene. Det kan også vises til dokumentasjon som viser at personen den mindreårige reiser sammen med er unntatt fra karantenehotell.

«Andre tungtveiende grunner» er ment som en sikkerhetsventil og åpner kun for unntak i helt spesielle tilfeller jf. ordlyden og rundskriv (G-16/2021), side 8. Følgende eksempel av relevans for barn (kan tenkes å omfatte personer som går på videregående) er nevnt i rundskrivet på samme side:

- studenter som skal gjennomføre hjemmeeksamen i karanteneperioden.

Søker må selv dokumentere at det foreligger "andre tungtveiende grunner."

Særskilt unntak etter § 6d: Samvær med barn og barn som faller inn under samværsordningen

Forskriftens § 6d angir særskilte unntak fra innreisekarantene. Den må tolkes slik at den angir unntak fra hovedregelen i § 4 om innreisekarantene og dermed også plikten til karantenehotell etter § 5.

Etter § 6d første ledd er "de som krysser Norges grenser i forbindelse med gjennomføring av avtalt eller fastsatt samvær mellom foreldre og barn eller delt bosted for barn etter barnelova og barnevernloven ... unntatt fra innreisekarantene i både arbeidstiden og skoletiden."

Unntaket gjelder bare når det er fastsatt samvær eller delt bosted for barn etter barneloven jf. bestemmelsens ordlyd. Av rundskriv (G-16/2021), side 5, fremgår at også samværsavtale etter tilsvarende utenlandsk lovgivning omfattes. Unntaket får ikke anvendelse ved reise i andre situasjoner, for eksempel for å besøke ektefelle og barn som bor i et annet land.

Vilkåret er at det vedkommende har testet negativt på SARS CoV-2 test med testmetoden PCR tatt tidligst tre døgn etter ankomst. Vilkåret om test tilsier at vedkommende må på karantenehotell i tre døgn, inntil testresultatet foreligger.

Av §6d, første ledd, tredje punktum, fremgår at "barn under 12 år" som "omfattes av første setning" er "unntatt fra karantene, selv om de ikke har tatt test." Ordlyden tilsier for det første at barn under 12 år da er unntatt karantehotell, også de tre første dagene før test foreligger, fordi barn også har fått unntak fra å teste seg. Videre fremstår ordlyden slik at det er et vilkår at barnet omfattes av "første setning." Første setning omhandler foreldre som reiser inn i landet i forbindelse med samværsavtale med barn. Den tilsier dermed at det bare er barn som tilhører en samværsavtale med foreldre som reiser inn i riket for å gjennomføre samvær, som gis unntak fra karantenehotell.

Unntaket for barn etter § 6d er videre avgrenset til barn under 12 år. Dette kan ses i sammenheng med at det også bare er barn under 12 år som er unntatt krav til testing ved innreise etter § 4d, annet ledd, andre setning, under forutsetning at testing er "uforholdsmessig" for barnet.

For de som omfattes av unntaket må karantenen gjennomføres på et egnet oppholdssted. Det stilles ikke krav om enerom, eget bad eller eget kjøkken. Samværet kan gjennomføres i karantenetiden.

Særlig om mindreårige barn som oppholder seg på karantenehotell

Justisdepartementets rundskriv, side 9, fremgår følgende om barn som oppholder seg på karantenehotell etter hovedregelen i covid-19 forskriften, § 4, første ledd, bokstav a jf. § 5:

"Mindreårige barn som oppholder seg alene på karantenehotell, skal ha mulighet til å ha omsorgspersoner til stede med seg. Dette vil kun være aktuelt i unntakstilfeller. De fleste situasjoner der barn reiser alene, vil være dekket av samværsunntaket eller søknadsordningen i § 5 femte ledd."

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Besvarelsen er utarbeidet i samarbeid med FHI. Det vedlegges derfor ikke eget underlag fra FHI.

Helsedirektoratets vurdering

Beskyttede med norsk dokumentasjon skal få unntak fra karantenehotell fra og med 03.06.2021, kl.12.00. Dette er i tråd med anbefaling fra Helsedirektoratet og FHI om at beskyttelse i form av vaksine eller gjennomgått covid-19 gir redusert risiko for at de reisende bringer smitte til landet.

For familier som reiser med barn under 18 år, vil det bli et spørsmål om hele eller deler av familien må på karantenehotell dersom kun foreldrene er beskyttet. Ifølge dagens regler kan ikke barn unntas karantenehotell selv om foreldrene får unntak. Dersom foreldrene må på karantenehotell, vil det være naturlig at barn de reiser sammen med også kommer på karantenehotell. Men, dersom foreldrene har fritak fra karantenehotell, mener vi det ikke er nødvendig eller forholdsmessig at foreldrene må på karantenehotell på grunn av barna sine. Det ser ut til at barn under 12 år smitter mindre videre enn voksne og barn over 12 år. Samtidig ser vi at det vil bli komplisert å gjennomføre karantenehotellopphold dersom man har barn i flere aldersgrupper. Barna vil uansett være underlagt innreisekarantene. Selv om det er en risiko for at barn og unge, spesielt i alderen 12-18 år kan medbringe smitte ved innreise, anses det ikke som forholdsmessig at barn som reiser med foresatte skal oppholde seg på karantenehotell når foreldrene er unntatt.

Konklusjon:

Helsedirektoratet og FHI anbefaler at barn og unge under 18 år som reiser med foresatte som er beskyttet kan få unntak fra karantenehotell i likhet med de foresatte.